

บทแปล

บทที่ 3

ตัวอักษรจีน

汉字字形演变表

印刷体	甲骨文	金文	小篆	隶书	楷书	草书	行书
虎							
象							
鹿							
鸟							
鼎							
雨							
壶							
尊							
受							
兴							

มี เรื่องเล่ามากมายเกี่ยวกับความเป็นมาของตัวอักษรจีน กล่าวกันว่าในสมัยแรกเริ่มนั้น คนจีนใช้เชือกมัดปมเพื่อเตือนความจำ เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นก็จะมัดปมใหญ่ หากเป็นเรื่องเล็กก็จะมัดปมเล็ก การทำเช่นนี้จะช่วย

ในการจำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ มาจนถึงประมาณ 3000 ปี ก่อนคริสตกักราช มีคนคนหนึ่งชื่อว่า ชังเจี๋ย (CANGJIE) เริ่มประดิษฐ์ตัวอักษร แต่นักวิชาการทั่ว ๆ ไปต่างมีความเห็นว่าตัวอักษรที่แท้จริงเริ่มขึ้นในสมัยราชวงศ์ชางนี้เอง ซึ่งก็คือการค้นพบของนักโบราณคดีเกี่ยวกับตัวอักษรเจี๋ยกู่เหวินที่สลักลงบนกระดูกและยังได้พบตัวอักษรบนเครื่องมือหินและเครื่องมือสำริดของสมัยราชวงศ์โจวด้วย

ในสมัยราชวงศ์ฉิน เนื่องจากพระเจ้าฉินสื่อหวาง (QINSHIHUANG) (จีนซีฮ่องเต้) มีพระประสงค์จะรวมการปกครองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงได้รวบรวมวิธีการเขียนตัวอักษรจีนให้เป็นแบบอย่างเดียวกัน และนับตั้งแต่เวลานั้นเป็นต้นมาโครงสร้างของตัวอักษรก็เกือบจะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงอีกเลย

โครงสร้างของตัวอักษรจีน กล่าวอย่างสังเขปอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. อักษรภาพ ความหมายของตัวอักษรชนิดนี้ คือมีลักษณะของตัวอักษรไม่ผิดไปจากของจริงนัก เช่น คำว่า พระอาทิตย์ (RI) พระจันทร์ (YUE)
2. อักษรแสดงความหมาย ตัวอักษรหนึ่งจะแสดงออกถึงความคิดในเชิงนามธรรม แม้ว่าตัวอักษรนี้จะไม่ใช่ภาพวาด แต่เราพอรู้แล้วจะรู้ความหมายทันที เช่น หนึ่ง (YI) สอง (ER) บน (SHANG) ล่าง (XIA)
3. อักษรรวมกัน ตัวอักษรชนิดนี้คือการนำเอาตัวอักษรที่มีความหมายแต่ละตัวมารวมกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ เช่น คำว่า พระอาทิตย์กับพระจันทร์ เมื่อรวมกันแล้วหมายถึงแสงสว่าง
4. อักษรภาพและเสียง ตัวอักษรชนิดนี้คือตัวอักษรข้างหนึ่งให้ความหมาย ส่วนอีกข้างหนึ่งให้เสียงอ่าน เช่น คำว่า ฉิง (QING) = ห้องฟ้าโปร่ง ตัวอักษรด้านซ้ายหมายถึง พระอาทิตย์ (RI) ข้างขวาเป็นคำว่า เขียวของคำว่า ผักสีเขียว ดังนั้นเสียงอ่านสำหรับตัวฉิงคือพื้นฐานในการออกเสียงจากคำว่า ชิง (QING) ที่แปลว่า เขียว

ตัวอักษรจีนมีลักษณะพิเศษหลายอย่างประการแรกตัวอักษรจีนเป็นตัวอักษรสี่เหลี่ยม (FANGKUAIZI) ประการที่สอง การเขียนตัวอักษรจีนมักจะเขียนจากบนลงล่าง จากซ้ายไปขวา ประการที่สาม ตัวอักษรแต่ละตัวจะต้องมีลักษณะเฉพาะของมันเอง ความหมายของตัวอักษรนั้นไม่ว่าจะเป็นชาวจีนกลุ่มภาษาใด เมื่อเห็นแล้วต่างเข้าใจทั้งนั้น ประการที่สี่ วิธีการเขียนตัวอักษรจีน เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง

สำหรับตัวอักษรจีนที่แท้มีจำนวนเท่าไรนั้น ปัญหานี้คอบยากมาก ในปี ค.ศ. 1716 ที่ได้มีการตีพิมพ์พจนานุกรมคังซี (KANGXI ZIDIAN) ออกมานั้นแม้ว่าในพจนานุกรมเล่มนี้จะมีตัวอักษรรวมทั้งสิ้น 49,000 ตัว แต่ตัวอักษรที่ใช้เป็นประจำกลับมีจำนวนไม่มากนัก นักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยคนหนึ่ง ๆ โดยเฉลี่ยแล้วจำตัวหนังสือได้ 4-5 พันตัว คนธรรมดาจำหนังสือหนึ่งพันกว่าตัวก็สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ได้แล้ว

อักษรจีนไม่มีตัวพยัญชนะ ทั้งมีการประกอบกันเป็นตัวอักษรค่อนข้างซับซ้อน ทำให้เขียนค่อนข้างยาก หลังจากตั้งประเทศจีนใหม่แล้ว รัฐบาลจีนได้สร้างตัวกำกับเสียงอ่าน แล้วผลักดันให้มีกิจกรรมเรื่องการรู้หนังสือ ผลสุดท้ายประสบความสำเร็จอย่างมาก แต่ว่าตัวกำกับเสียงอ่านก็ยังไม่สามารถใช้แทนตัวอักษรจีนได้ หลังจากประเทศจีนได้เปลี่ยนเป็นคอมมิวนิสต์แล้ว ได้เคยรณรงค์ให้ใช้ตัวอักษรลาตินแทนอักษรจีน แต่เนื่องจากภาษาถิ่นของจีนมีมาก ในช่วงก่อนที่ยังไม่มีการรวมภาษาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้น การที่จะใช้ตัวอักษรแทนด้วยภาษาลาตินจึงเป็นการทำที่ยากมาก ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลกลางได้เรียกร้องให้ประชาชนเรียนตัวอักษรจีนแบบย่อ (JIANTIZI) วิธีการที่พวกเขาใช้อยู่ คือนอกจากจะใช้ตัวอักษรย่อที่มีอยู่แล้ว ยังเพิ่มตัวย่อใหม่เข้ามาอีกไม่น้อยเลย ทั้งยังใช้ตัวอักษรตัวเดียวแทนตัวอักษรที่มีเสียงและความหมายใกล้เคียงกันหลายตัว การทำเช่นนี้แม้จะเป็นประโยชน์ต่อการรณรงค์เรื่องการรู้หนังสือแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง

ในโลกนี้ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือเขียนบทความของคนในที่ใดก็ตาม ย่อมมีความหมายต่างกัน แต่หากจะพูดถึงประเทศจีนแล้ว ความแตกต่างนั้นมีมากมายนัก ก่อน ค.ศ. 1917 นอกจากนวนิยายจำนวนน้อยที่ได้ใช้ภาษาจีนแบบใหม่(ไป๋ฮว่า) (BAIHUA) แล้ว บทความของจีนล้วนใช้ภาษาจีนโบราณทั้งนั้น แม้ว่าภาษาจีนโบราณจะใช้ตัวอักษรน้อย แต่ให้ความหมายที่ลึกซึ้งกว่า และบางครั้งการเขียนด้วยตัวอักษรโบราณกลับทำให้เข้าใจยาก สิ่งนี้จะเป็นความไม่สะดวกต่อการผลักดันให้มีวิวัฒนาการทางการศึกษาและวัฒนธรรม ดังนั้นในปี ค.ศ. 1917 เมื่อมีการเคลื่อนไหวเรื่องวัฒนธรรมใหม่ งานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ก็คือการรณรงค์เรื่องภาษาจีนใหม่ นับจากเวลานั้นเป็นต้นมา ทุกคนก็เริ่มต้นเขียนบทความด้วยภาษาจีนแบบใหม่ ปัจจุบันนี้บทความอันเป็นผลงานส่วนใหญ่ทางวรรณกรรมและหนังสือพิมพ์ไม่มีการใช้ภาษาโบราณเขียนอีกแล้ว

第四章

中国的语言¹

中国语言是东亚的主要语言，也是全世界上说的人最多的一种语言。中国虽然有几个少数民族说他们自己的语言，可是全中国人口百分之九十五以上都是汉人，所以我们可以说汉人所说的语言就是中国语言。世界上很多地方都有说中国语言的人，可是百分之九十五以上说中国语言的人都住在中国，所以我们可以说，中国语言是一个国家的语言。这和英语情形不同，世界上有很多说英语的国家，所以我们可以说英语是一种国际语言。中国语言也是联合国正式采用的语言之一。

中国的面积很大，人口很多。中国语言种类很复杂，以语言分布的地区来说，有人分成九区，有人分成十一区。其中有三区叫官话区。官话区占全国语言面积的十分之九，从东北到西南部的云南贵州，都属于官话区。官话区里的人所说的话，虽然每一个地方有每一个地方的口音，但是可以说是“大同小异”，彼此都可以懂。

从语言学的观点来看，中国语言有三种特点：

一，是单音的。中国语言有字和词的分别。字是中国语言里最小的单位。字是单音，词不一定是单音的。

¹ 国立新加坡大学华语中心编，《中国文化二》，新加坡：国立新加坡大学，1987。

二，词是独立的，是不变的。在中国语言里，一个词代表一个独立完整的观念，这个词不论什么原因像当作文法中的主词或是宾词什么的，词本身不变。比方说，“我喜欢你”。“你喜欢我”。第二句话里头的宾词“我”，跟第一句里头的主词完全一样，一点儿都没变。再拿刚才所说的头一句话来说，要是把“我喜欢你”改成“他喜欢你”，在中文里不管那个主词是“我”或“他”，那个动词“喜欢”还是跟原来的一样。

三，是有声调的。中国语言里每一个语音都有升降长短的变化。声调不同意思就不一样。中国语言的声调，从前分平，上，去，入。平声又分阴平和阳平。现代中国国语把声调分成四种：阴平叫第一声，阳平叫第二声，上声叫第三声，去声叫第四声。国语就是这四种声音的配合，有长有短，有高有低，听着很像音乐似的。

中国语言一向发展的趋向大约有两大要点：

一，语音的简单化。这个变化在纪元后第五世纪已经开始。这个变化的结果，一个语音的音首只有一个子音。语尾的子音有些跟别的类似的子音合并了，有些取消了。比方说从前有些字的语首是“P'”，现在这样的语音没有了。从前“南方”的“南”念“nam”，现在在国语里念“nán”了。

二，复合词和助名词的增加。因为语言简单化，同音字增加了，听着很容易误会。为了补救这点，增加了复合词和助名词。复合词是把意思相近或是相关的字合

并在一块儿，使意思更清楚。比方有人说“yǐ”虽然听得出来他说的是第四声，可是谁敢说是哪个字呢？要是不说

“yǐ”，说“意思”，“容易”，“翻译”那就清楚了。还有，有的名词后头加一个“子”或是“儿”也是一样的作用。助名词的增加也非常重要。比方有人说“一人”，听的人不容易听得出来是什么意思，要是加上一个助名词“个”，“一个人”，那么就不会有人误会是别的意思了。

民国以来，中国的语言又有了一个新的趋势。中国的语言中除了少数民族都有他们自己的语言以外，有些方言像上海话，福建话，广东话等等跟国语也很不一样，为了统一全国语言和发展文化起见，民国初年政府就开始推行国语运动。国语的发音是以北平话为标准，希望大家学习。

因为时代进步了，交通发达了，再加上人口的移动，政府的积极推行，所以中国语言的统一运动在过去几十年有很大的进步。就以台湾来说，抗战以前的台湾，一般上不是说台湾话就是说日本话；抗战胜利以后，现在在台湾的人差不多都会说国语了。

题解:

中国语言是东亚大主要语言。它的特点在于它是单音，词是独立，而且每个字都有它的声调。民国以来语言有了大改变，民国初年全国人民开始采用国语国家的语言。

生词:

联合国	liánhéguó	สหประชาชาติ
官话区	guānhuàqū	เขตภาษาจีนกลาง
口音	kǒuyīn	ภาษาพูด
大同小异	dàtóngxiǎoyì	คล้ายกันมาก ต่างกันเพียงเล็กน้อย
彼此	bǐcǐ	ต่างฝ่ายต่างก็
观点	guāndiǎn	ความเห็น
单音	dānyīn	พยางค์เดียว
主词	zhǔcí	ประธาน
宾词	bīncí	กรรม
声调	shēngdiào	วรรณยุกต์
升降	shēngjiàng	เสียงสูงต่ำ
趋向	qùxiàng	มีแนวโน้มไปทาง
类似	lèisì	คล้ายคลึงกัน
合并	hébing	รวมกัน
复合词	fùhécí	คำรวม
助名词	zhùmíngcí	คำคุณศัพท์
补救	bǔjiù	เพิ่มเติมให้เต็ม ให้สมบูรณ์
移动	yídòng	เคลื่อนย้าย อพยพ
抗战	kàngzhàn	สู้รบ

词语例解：

1. 从语言的观点来看，中国语言有三种特点。

“从”、“来看”，这个结构中间嵌入名词性词语句，是下文所说内容的着眼点。

例如：

1.1 从他很热心帮助这点来看，是值得我学习的。

1.2 从另一方面来看，这么做也有道理。

2. 再拿刚才所说的头一句来说，要是把“我喜欢你”改成“他喜欢你”，“拿”，“来说”结构中间嵌入的部分是举例较口语。

例如：

2.1 泰国有很多有意思的节日，拿宋干节来说，就是一个很受旅游者欢迎的节日。

2.2 学习哪种语言都不是容易的事，拿学习汉语来说，学习写汉字就必须下一番功夫。

3. 为了统一全国语言和发展文化起见，……

“为了”“起见”，这个结构中间嵌入的部分为下文所说的目的，较口语，

例如：

3.1 为了同学所吃饭方便起见，学校又新建了两个食堂。

3.2 为了便于城乡物资交流起见，郊外多设了一个集贸市场。

练习:

1. 请回答以下问题

- 1.1 中国语言一向发展的缘故是什么?
- 1.2 中国采用全国性的语言是什么语言?
- 1.3 官话区是指哪些地方?
- 1.4 中国语言的三个特点是甚么? 并加以详细的解

释。

2. 将以下的词造句

2.1 虽然	2.6 完整
2.2 百分之九十五	2.7 类似
2.3 彼此	2.8 误会
2.4 观点	2.9 补救
2.5 独立	2.10 简单

3. 按照四字格“大同小异”的格式, 写出下列六个四字词组:

3.1 ___ 倒 ___ 歪	3.4 ___ 奇 ___ 怪
3.2 ___ 思 ___ 想	3.5 ___ 紫 ___ 红
3.3 ___ 手 ___ 脚	3.6 ___ 方 ___ 计

4. 写出下列各词的同义词:

4.1 情形 =	4.6 变化 =

4.2 特性 =

4.7 推行 =

4.3 喜欢 =

4.8 标准 =

4.4 完整 =

4.9 移动 =

4.5 取消 =

4.10 幸运 =

5. 汉语的造词方法中，有一种是在一个形容词后面附加一个“化”、

“性”等变成动词和名词。各举出四个词来。

附加“化”的：

5.1

5.3

5.2

5.4

附加“性”的：

5.5

5.7

5.6

5.8

6. 下面是中国唐朝伟大诗人李白的一首诗，请注上；拼音朗读多遍，从中体会中国语言的音乐美。

床前明月光，疑似地上霜。

举头望明月，低头思故乡。

7. 请用你自己的词语将《孔子和孟子》缩写。

孔子和孟子²

孔子和老子，出生的时代，约略相同；孟子和庄子，出生的时代，也约略相同。孔、孟怀着救世的理想和热忱，积极地创造完美的人生，这就是儒家的精神。他们的主张和道家消极的避世思想不同。

孔子(西元前五五一——前四七九年)名丘，出生在鲁国。当时，鲁国在列国中是弱国，但文化发达，没有一国能比得上鲁国。

孔子家贫而好学，有礼貌，多才艺，爱好音乐，熟悉历史。他的态度，和蔼中带有严肃，恭敬却很自然。

孔子对政治很有抱负。他说：[假如有用我的，一年可见效果，三年便会有成就。]他曾周游列国，但各国的国君，都未能重用他。

孔子的学生子路请问老师的志向。孔子说：[愿给老年人安乐，对朋友要信实，给少年人爱抚。]

子贡向孔子问政。孔子说：[足食，足兵，人民有信。]又问：[若不得已三项中去一，先去哪一项？]答：[去兵。]再问：[若不得已余下的两项中去一，先去

² 集成图书公司编审委员会，《小学常识》第十册，香港：集成图书公司，1989。页12-16。

哪一项?]答:[去食。从古都有死, 人民没有信心便站不住。]这些话, 显然是针对弱小的鲁国而说的。

孔子从事教育很成功, 他的精神生活很充实。他的人格和思想, 永远成为世人的模范。所以, 孔子被尊称为[至圣先师]。

孟子(西元前三七二——前二八九年) 名轲, 出生在战国时代, 当时国际间战争扩大, 社会不安。他周游列国, 反对功利, 主张仁义。[仁]就是爱民; [义]就是[做应该做的事]。但是各国的国君都未能重用他。

当时, 思想界很混乱。有的人主张: 即使自己的一根毛, 对世人有利, 也不去做; 有的人主张: 对任何人的爱心, 都要一样, 没有差别; 有的人主张: 自耕自食, 即使是国君, 也不例外。孟子抱着反对的态度和这些人辩论。

孟子的时代, 思想界流行着一个新问题: 人性是善或是恶的问题。孟子主张人性是善的, 这正是人和禽兽不同的地方。

孟子称一个有正气的人为[大丈夫]。大丈夫要有[富贵不能淫, 贫贱不能移, 威武不能屈]的气概。

孟子一生最崇拜孔子, 他发扬了孔子的学术和思想。

